

Izbrana kakovost - meso in mleko

Skozi shemo višje kakovosti »izbrana kakovost« do prepoznavnosti slovenskih živil vse do trgovskih polic – vzajemna priložnost za vse člene v verigi od kmetije – klavnice/mlekarne - trgovine

Nacionalna shema višje kakovosti, ki naj bi povezala vse kmetije z mlečno proizvodnjo, vse govedorejske kmetije, ki pitajo živali za meso in vse rejce perutnine. Po zgledu sosednjih držav članic, kjer poseben znak hitro pove potrošniku, da gre za naša slovenska živila.

Kriteriji, ki jih mora rejec molznic izpolnjevati, da so lahko mleko oz. izdelki vključeni v shemo »izbrana kakovost«

Poreklo surovine: mleko mora biti pridelano in predelano v Sloveniji

Kakovost surovega mleka: geometrijsko poprečje vseh analiz vzorcev pri pridelovalcu v zadnjih 12-ih mesecih lahko znaša največ 80.000 SŠMO/ml za kravje mleko in 300.000 SŠMO/ml za surovo ovčje ali kozje mleko.

Svežina surovega mleka: od prevzema iz zbiralnice do sprejema v predelovalni obrat lahko mine največ 15 ur.

Dodatni kriteriji za izdelke, proizvedene na kmetiji:

Mleko je proizvedeno na lastni kmetiji ali dokupljeno še od največ 15-ih kmetij z območja v radiusu do 25 km;

- siri so proizvedeni iz surovega mleka;
- fermentirani izdelki so proizvedeni iz nehomogeniziranega mleka.

Takšni izdelki nosijo poleg znaka »izbrana kakovost« Slovenija še dodatni napis »kmečki«.

Notranja kontrola – izvaja jo nosilec certifikata – posameznik ali pa skupina pridelovalcev/predelovalcev. Nosilec certifikata hrani vso dokumentacijo o notranjih kontrolah.

Zunanjo kontrolo izvaja neodvisni certifikacijski organ.

Živali – govedo krmljeno skladno s specifikacijo:

Shema velja za sveže, ohlajeno ali zamrznjeno goveje meso od živali, ki so bile v Sloveniji rojene/rejene/zaklane in razsekane ali samo rejene/zaklane/razsekane ob pogoju, da so bile rejene v Sloveniji najmanj 90 dni.

Rejec mora vsaj 90 dni upoštevati vse zahteve specifikacije, da lahko vstopi v shemo »izbrana kakovost« - rediti skladno z vsemi spodnjimi zahtevami.

Krmni obrok mora vsebovati več kot 50% voluminozne krme – preračunano na suho snov. Izjema so teleta do 3-eh mesecev starosti, kjer je delež voluminozne krme lahko manjši ob izpolnjenem pogoju, da imajo »voluminozno krmo po volji«. V izračun deleža voluminozne krme se ne upošteva količina popitega mleka.

Voluminozna krma je:

Vrsta voluminozne krme

Mrva	Posušena krma s trajnega ali sejane travinja (trave, metuljnice, travniške zeli)
Paša, zelena krma	Paša ali sveža košena krma s trajnega ali sejane travinja (trave, metuljnice, travniške zeli, listje grmovnic in dreves)
Silaža	Travna silaža – silirana krma s trajnega ali sejane travinja (trave, metuljnice, travniške zeli) Koruzna silaža – silirana koruza (cela rastlina), druge silaže (žitne silaže, sirkova silaža, sončnična silaža, siliran grah, silirani pesni rezanci)
Zelena sočna njivska krma	Krmna ogrščica, ohrovt in druge krmne križnice, strna žita, koruza, listje in glave pese, različni strniščni posevki;
Korenovke in gomoljnice	Krmna pesa, repa, koleraba, krmno korenje, krompir;
Slama	Žitne slame, koruznica, slame metuljnice;

Preostali del krme ne sme vsebovati krmil, ki so na negativni listi in sicer: bombaževo seme, krompirjevi olupki, krompirjevi odrezki, manioka/tapioka, kavne luščine, tropine citrusov, posušene tropine citrusov, tropine citrusov brez pektina, olje iz jeter rib, ribja moka, ribji sok – zgoščen, ribje olje, ribje olje rafinirano in hidrogenirano, kozice, moka iz mesa školjk (mehkužcev), ribje beljakovine hidrolizirane, živilom podobne snovi in proizvodi živilske industrije – izjema so dokupljeni, že pečeni, mleti in posušeni pekovski izdelki (npr: drobtine), ki ne vsebujejo majhnih delcev mesa/mesnih proizvodov ali rib/ribjih proizvodov kot dodatkov testu (posebno dovoljenje ni potrebno). Kmetijska gospodarstva lahko pri krmljenju uporabljajo te proizvode ne zmlete in ne sušene (stari kruh in vafliji), v kolikor so za to pridobili dovoljenje s strani GIZ-a; prepovedano je krmiti tudi: živilom podobne snovi in proizvodi, stranski proizvodi pri izdelavi gotovih živil, stranski proizvodi v pekarstvu in testeninarstvu, stranski proizvodi pri izdelavi sladkorja, stranski proizvodi pri izdelavi peciva in kolačev, stranski proizvodi pri predelavi svežega sadja ali zelenjave, stranski proizvodi pri predelavi mleka, beljakovinski proizvodi fermentacije mikroorganizmov, ki so zrasli na zemeljskem plinu, prah (moka) krvne plazme-prašičja, hemoglobin v prahu (moka iz hemoglobina) – prašičji, hidrolizirane živalske beljakovin – prašičje, želatina-prašičja, živalska maščoba.

Rejec mora imeti zapisan obrok, iz katerega je razvidna sestava obroka in izračunan delež voluminozne krme. Rejec mora voditi dokumentacijo o vsej dokupljeni krmi (računi, dobavnice) za dobo 5 let.

Podaljšana karenčna doba, če so živali zdravljene z antibiotiki

V primeru zdravljenja živali z antibiotiki, mora biti karenčna doba podaljšana za 5 dni. V času podaljšane karence živali ne morejo biti prodane v shemi »izbrana kakovost«.

Kratke transportne poti

Transport živih živali rejenih v shemi »izbrana kakovost« se smejo prevažati največ 8 ur in v radiusu največ 200 km.

Če ima kmetija tudi prodajo surovega mesa, mora voditi o prodaji mesa »izbrana kakovost« masno bilanco.

Perutninsko meso (piščančje in puranje) »izbrana kakovost«

Le od piščancev izvaljenih/rejenih in zaklanih v Sloveniji in purančkov rejenih vsaj 1 mesec; če so zaklani mlajši od enega meseca, celotno obdobje od uhlevitve do zakola.

Krma

Krma ne sme vsebovati živalskih beljakovin. V krmi za perutninone sme biti krmil z negativne liste, ki so: bombažovo seme, krompirjevi olupki, kropirjevi odrezki, manioka/tapioka, kavne luščine, tropine citrusov-posušen tropine citrusov – brez pektina, olje iz jeter rib, ribja moka, ribji sok- zgoščrn, ribje olje, ribje olje rafinirano in hidrogenirano, kozice, moka iz mesa školjk (mehkužcev), ribje beljakovine hidrolizirane. Živilom podobne snovi in proizvodi živilske industrije – izjema so dokupljeni,, že pečeni, mleti in posušeni pekovski izdelki (npr drobtine), majhni delci mesa/mesni proizvodi ali ribe/ribji proizvodi kot dodatki testu (posebno dovoljenje ni potrebno). Kmetijska gospodarstva lahko pri krmljenju uporabljajo te proizvode ne zmlete in ne sušene (stari kruh in vafli), v kolikor so za to pridobili dovoljenje s strani nosilca specifikacije. Prepovedana so še naslednja krmila: živilom podobne snovi in proizvodi, stranski proizvodi pri izdelavi gotovih živil, stranski proizvodi v pekarstvu in testeninarstvu, stranski proizvodi pri izdelavi sladkarij, stranski proizvodi pri izdelavi peciva in kolačev, stranski proizvodi pri predelavi svežega sadja ali zelenjave, stranski proizvodi pri predelavi mleka, beljakovinski proizvodi fermentacije mikroorganizmov, ki so zrasli na zemeljskem plinu, prah (moka) krvne plazme – prašičev, hemoglobin v prahu (moka iz hemoglobina)- prašičja, hidrolizirane živalske beljakovine – prašičje, želatina – prašičja.

Krma v kmečki rejji mora vsebovati najmanj 655žit oz. beljakovinske komponente in najmanj 50% koruze. Rejci, ki sami pripravljajo krmo, morajo zagotavljati dnevne krmne obroke iz katerih so razvidne sestavine in razmerja med njimi. Rejci vodijo evidence krmnih obrokov po vrsti živali, obdobje krmljenja s posameznim krmnim obrokom in evidence pridelane in (do)kupljene krme.

Transportne poti

Transport živih živali dovoljene v radiusu največ 200 km. V predelavi je potrebno zagotavljati imena rejcev na maloprodajnih etiketah do posameznih kosov predpakiranega mesa.

Obvezna je evidenca o nakupu dan starih piščancev. Rejec vodi evidenco o številu prodanih živali, ki so bile vzrejene pod pogoji za izbrano kakovost.

Posebni pogoji trženja govejega in perutninskega mesa »izbrana kakovost – Slovenija«

Z oznako »izbrana kakovost« le tisti, ki imajo veljavni certifikat. Mesa označenega z »izbrana kakovost« ni dovoljeno prodajati pod trgovsko blagovno znamko. Lahko pa se prodaja v obliki pripravljenega obroka (pečeno meso). Prodajno mesto mora biti jasno označeno, izpolniti je potrebno sledljivost masne bilance do prodajnega računa.

Povračilo stroškov certificiranja za dobo 5 let

Pripravlja se Uredba o shemah kakovosti iz katere bo izhajal javni razpis. Le ta bo omogočal za dobo 5 let povrnitev stroškov certificiranja vsem, ki bodo na novo vstopili v sheme kakovosti. Ne le za »izbrano kakovost« ampak tudi za vse ostale sheme (eko, ...). Vendar pa LE samo tisti, ki bodo vstopili na novo. Vstop v shemo pa mora biti šele po datumu, ko bo objavljen javni razpis za povračilo stroškov.

V praksi to pomeni, da **morajo rejci govedi tri mesece izpolnjevati vse pogoje specifikacije**, krmiti po zahtevah specifikacije šele potem lahko vstopijo v shemo. **Zato jim svetujemo**, da si natančno preberejo pogoje specifikacije **in čim prej pričnejo rediti govedi skladno z zahtevami. V kolikor potrebujejo pomoč glede preračuna voluminozne krme oz. obroka, naj se obrnejo na terenskega svetovalca.**

Za kmetije, ki pridelujejo mleko ali redijo govedo za meso, imajo pa registrirano tudi predelavo oz. prodajo surovega mesa/mlečnih izdelkov jim svetujemo, da pristopijo k individualnemu certificiranju. Razlog: vsak KMG-MID je lahko v ukrepu izključno samo enkrat. Če se bodo vključili v skupinsko certificiranje preko zadruge ali klavnice, potem ne bodo mogli za predelovalni del na kmetiji uveljavljati povračila stroška certificiranja ali pa bodo certificirani le za primar (preko odkupovalca). V ukrepu M03.1 se en KMG MID lahko pojavi samo v eni vlogi.

Certificirajo se lahko **šele po objavi razpisa**, sicer zaradi zakonodajnih postopkov ne bodo mogle uveljavljati povračila stroškov za dobo 5 let (zahteve specifikacije pa morajo že prej – vsaj 3 mesece-izpolnjevati).

Za podrobne informacije se obrnite na info točke na posameznem kmetijsko gozdarskem zavodu:

<http://lokalna-kakovost.si/pridelovalcein-predelovalce/info-tocke/>

Natančno preberite specifikacijo

za mleko in mlečne izdelke

http://lokalna-kakovost.si/wp-content/uploads/2016/06/Specifikacija_izbrana_kakovost_MLEKO_.pdf

za meso in mesne izdelke:

http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/podrocja/Kmetijstvo/Izbrana_kakovost/SPEC_MESO_POTR.pdf

P.S.

Kar je v rumenem prosim, če daste na podlago ali res močno poboldate, da se ne bo katera kmetija »zašila« in zaradi ambicioznosti padla »skozi«.